

Het verlangen van Jezus

Overweging voor de viering op 8 mei 2016

door Ghislaine van Opstal

Eerste lezing: Hand. 7: 55-60

Evangelielezing: Joh. 17: 20-26

Inleiding

Vandaag zal het gaan over het verlangen van Jezus. Verlangen, geluk en zonde: die drie woorden liggen heel dicht bij elkaar. Want *ge-luk* heeft alles te maken met *ge-lukken* = toekomen aan wat er aan verlangen in je leeft. En zonde: de moraaltheologie van de laatste eeuwen heeft van het begrip 'zonde' zo'n zwaarbeladen woord gemaakt, vol hel en verdoemenis. Maar stel u voor: iemand heeft een briljante opleiding achter de rug en ziet een glansrijke carrière voor zich liggen. Dan raakt hij aan de drugs, alles gaat mis, en zijn hele toekomst lijkt in duigen te vallen. 'Ach, wat zonde', zeggen we dan... Kijk, in dát alledaagse taalgebruik hoor je volgens mij precies de betekenis van het woord 'zonde'. In het Grieks, de taal van het NT, betekent zonde namelijk 'je doel missen, aan jezelf voorbij leven, aan wat er aan diepste verlangen in je leeft'. En dan komen 'zonde' en 'verlangen' en 'geluk' heel dicht bij elkaar te liggen: zonde is dan als je je doel mist, als je niet toekomt aan je diepste verlangen, als dat niet wordt vervuld. In het evangelie kunnen we vandaag Jezus' grootste verlangen, Zijn *pássie* mee-ervaren. En wat *zònde* dan toch, als dát verlangen niet vervuld zou worden. Maar daar heeft Hij òns bij nodig. Laten we daarom nu eerst om Gods ontferming bidden, want die hebben we hard nodig, als we Jezus' verlangen willen laten uitkomen.

Overweging

God is voor talloze mensen in onze tijd de grote Afwezige, of althans de Onvindbare. Dat is de concrete situatie van waaruit elk spreken over God moet vertrekken. En eerlijk gezegd voel ik mezelf af en toe ook een beetje tot die mensen horen, is God ook voor mij soms onvindbaar, en troost ik me dan met die zin uit de Bijbel: "Heer, ik geloof, kom mijn ongelooft te hulp" ... Misschien herkent u dit ook wel bij uzelf? Maar ál die mensen, wij allemáál, kunnen diep in onszelf een verlangen voelen, een verlangen naar... naar wat onzegbaar is, een verlangen waardoor wij hier nu in de kerk bij elkaar zijn gekomen.

En dan lezen we vandaag uit hoofdstuk 17 van Johannes, het hogepriesterlijk gebed van Jezus. Vanaf Pasen lezen we uit Johannes in steeds andere beelden over de eenheid tussen

Jezus en Zijn Vader. Maar dit hogepriesterlijk gebed is de intiemste bladzijde uit heel de Schrift. Jezus bidt het aan het eind van de laatste maaltijd die Hij met Zijn leerlingen houdt, voor de aanvang van Zijn lijden. Hij bidt erin tot Zijn Vader (die ook onze Vader is!), Hij bidt voor Zijn leerlingen en voor allen die Hem door Zijn leerlingen leren kennen. Daar horen wij óók bij! Hij bidt hier dus ook voor ons hier en nu! Het is a.h.w. Zijn testament. Hoort u ook de hartstocht waarmee Jezus hier bidt, voelt u Zijn verlangen om wat Hij ons wilt nalaten, wat Hij ons wil géven? Hij bidt om eenheid, een eenheid zoals tussen Hem en de Vader: “zoals Gij in Mij en Ik in U, dat ook zij in Ons zijn”... Wat een ontzagwekkend verlangen spreekt Jezus hier uit! En weet u wat me nou zo diep raakt, wat ik zo ontroerend vind? Dat Zijn verlangen ook ons verlangen is! Het is een wederkerig verlangen naar ‘eenheid’, zowel van Hem naar ons, als van ons naar Hem! Ik geloof, dat diep in ons allemaal een diep verlangen leeft naar ‘eenheid’, en wel de eenheid met God, naar Wiens beeld wij immers zijn geschapen. Dát is het wezenlijke doel van ons leven, dán zijn wij gelukkig = ‘ge-lukt’. Diep in ons diepste innerlijk is dat verlangen onmiskenbaar aanwezig, of we ons dat nou altijd bewust zijn of niet.

Hoe kunnen we dat ervaren? Ik denk dat we – soms en even – die eenheid met God kunnen ervaren als we bv. echte vréde ervaren. ‘Vrede’ is zo’n weldadig gevoel, dan is alles goed. Je kunt ook ‘vrede’ ervaren als het niét goed gaat, in zware en moeilijke tijden. Dan kun je tòch ‘vrede’ ervaren. In het diepst van onszelf, dáár is die vrede te ervaren. Dat bedoelt kerkvader Augustinus, denk ik, als hij zegt: ‘Onrustig is ons hart tot het rust in U’. Het is, denk ik, de vrede die Jezus na Zijn verrijzenis als eerste toewenst aan Zijn leerlingen: “Mijn vrede geef ik u, niet zoals de wereld die kan geven”... Om dat alles bidt Jezus hier, vlak voor Hij gaat lijden en sterven. Zijn laatste wens, voor ons... om onze eenheid, met Hem en de Vader, maar dan ook precies zoals die is tussen Hem en de Vader! Probeert u zich dat eens heel concreet voor te stellen: dat is toch huiveringwekkend?

In de psalmen vinden we dat verlangen heel vaak terug: “naar U gaat mijn verlangen Heer”, of: “zoals een hinde smacht naar levend water, zo smacht mijn ziel naar U, o God”, of: “hoe lieflijk is het waar U woont, ik verlang met hart en ziel (...), heel mijn lichaam schreeuwt en hunkert naar de levende God”... Daar is diezelfde hartstocht in terug te vinden als die we vandaag bij Jezus aantreffen!

In het begin van het boek Handelingen wordt verhaald hoe de eerste christenen opvielen door hun saamhorigheid, hun ‘eenheid’: “De menigte die het geloof had aangenomen was één van hart en één van ziel... ziet hoe ze elkaar liefhebben”. Ik denk dat daar een kernwoord van ons verlangen valt, een kernwoord ook van de eenheid waar Jezus om bidt: de liefde. Johannes heeft het als geen andere evangelist over de liefde: “Ik in hen en Gij in Mij, opdat zij volmaakt één zijn en opdat de wereld zal erkennen, dat Gij Mij hebt gezonden en hen hebt liefgehad zoals Gij Mij hebt liefgehad... Uw naam heb Ik hun geopenbaard en Ik zal dit blijven doen, opdat de liefde waarmee Gij Mij hebt liefgehad in hen moge zijn en Ik in

hen", dit hebben we Hem net horen zeggen. Al die mensen voor wie God de grote Afwezige, de Onvindbare is, ook zij verlangen naar die liefde. De liefde is een weg waarlangs je God kunt gaan ervaren in je leven. Liefde raakt aan dat diepste verlangen dat in ieder van ons leeft. Liefde is wat God doet in en met ons: "God is liefde" zegt Johannes. Maar over wat voor liefde hebben we het dan?

Dan wordt het meteen allemaal wat weerbarstiger. Want dan komt de eerste lezing in beeld, het verhaal over Stefanus. Stefanus is bij uitstek een voorbeeld van waar Jezus om bidt in het evangelie. De eenheid tussen Hem en Stefanus valt op: evenals bij Jezus treden er valse getuigen op, net als Jezus zegt Stefanus stervend: "Ontvang mijn geest", en ook zijn gebed voor degenen die hem stenigen lijkt op dat van Jezus om vergiffenis: "want ze weten niet wat ze doen". En Stefanus mocht Zijn heerlijkheid aanschouwen – daar bidt Jezus toch om, in het evangelie?

De liefde die ons bij God kan brengen is niét de romantische, consumptieve liefde die ons zo misleidend vaak wordt voorgehouden, alsof het dáárom zou gaan. De liefde die Jezus ons met Zijn eigen leven heeft voorgeleefd, gaat om iets veel diepers: het is de gekruisigde liefde, dat is de liefde die áchter het kruis zichtbaar kan worden, als we de moed hebben om dat kruis op ons te nemen als het zich aandient in ons leven: het verlies van je partner of een kind, het stuklopen van je relatie, je gezondheid verliezen, of je baan, het vluchtelingen-drama, nu heel actueel... zoveel soorten van kruisdood in ons leven... En dan horen we Jezus' eigen woorden als Hij zegt: "Laat deze beker aan mij voorbijgaan, maar niet mijn wil, doch uw wil geschiede".

Dit is zware kost. Maar we moeten ons daar niet door laten afschrikken. We leven in de Paastijd. En Pasen zonder Goede Vrijdag heeft geen betekenis, Pasen is eigenlijk op een bijzondere manier Goede Vrijdag vieren: dat het leven, de liefde het wint van de dood. Maar Goede Vrijdag is daarbij wèl een realiteit! Wat Jezus ons hier zo hartstochtelijk toewenst, waar Hij voor bidt, eenzelfde eenheid zoals die is tussen Hem en de Vader – dat zal ons op eigen kracht ook niet gaan lukken. Maar daarom is ook Pinksteren zo onlosmakelijk met Goede Vrijdag verbonden: zo letterlijk mogen, móeten we misschien wel die woorden uit het lijdensverhaal verstaan, als van Jezus aan het kruis wordt gezegd: "en Hij gaf de Geest": Hij gaf ons toen Zijn Geest. Zonder Zijn Geest kunnen wij niets. Daarom is de enige èchte zonde dan ook jezelf afsluiten voor de Geest! Dan kán je verlangen niet vervuld worden, dan mis je je eindbestemming in het leven. En daarom is het Pinksterfeest ook zo'n prachtige afsluiting van de Paastijd.

Volgende week vieren we het Pinksterfeest. Laten we de Heilige Geest verwelkomen in ons leven, opdat met Zijn hulp de eenheid zoals tussen Jezus en Zijn Vader voor ons open kan gaan...

Moge het zo zijn. Amen.

Slotgedachte

zoals Gij, Vader in Mij en Ik in U...

Ziel, zoeken moet je jezelf in Mij,
en Mij moet je zoeken in jezelf.

En mocht je soms niet weten
waar je Mij zult vinden,
dwaal dan niet van hier naar ginds,
maar, als je Mij wilt vinden,
moet je Mij zoeken in jezelf.

Buiten jezelf hoef je Mij niet te zoeken.
Want om Mij te vinden
zal het genoeg zijn Mij slechts te roepen.
Ik zal dan zonder talmen naar jou toegaan,
en Mij moet je zoeken in jezelf.

Teresa van Avila